

František Chudoba

Národnost: česká

Datum narození: 4. června 1878

Místo narození: Dědice u Vyškova

Datum úmrtí: 7. ledna 1941

Místo úmrtí: Brno

Sociální zařazení: Český anglista, literární historik a překladatel František Chudoba se narodil 4. června 1878 v Dědicích u Vyškova do rodiny mlynáře. S rodnou Moravou spojil většinu své životní dráhy i tvůrčího působení.

Akademické působení

V roce 1897 maturoval na Vyšším reálném gymnáziu v Přerově (tamnímu slavnému rodákovi Janu Blahoslavovi věnoval později svou disertaci). Po dokončení studia začal navštěvovat lékařskou fakultu v Praze. Ze zdravotních důvodů však musel studium brzy ukončit a zvolit jiný obor, i když v Praze prozatím zůstal. Studoval dále na filozofické fakultě český a německý jazyk a své studium zakončil v roce 1905 disertační prací u profesora Františka Pastrnka. Zajímavou zkušeností mu bylo setkání s významnými pedagogy a vědci: bohemistou Janem Gebauerem či germanistou a anglistou Václavem Emanuelem Mourkem. Tím však období jeho studia a osobního intelektuálního růstu neskončilo. František Chudoba ve vzdělávání pokračoval v Praze, Lipsku, Berlíně a následně i v Oxfordu. Veniam docendi získal počátkem roku 1913 a poté působil na pražské filozofické fakultě, ale i na střední škole. Anglické prostředí jej však natrvalo uchvátilo a nakonec určilo i jeho další směřování poté, co již natrvalo zakotvil v Brně. V letech 1920–1922 dokonce přednášel na King's College v Londýně a i po ukončení svého pracovního poměru přispíval do slavistického časopisu *Slavonic Review*, který vycházel péčí slavného R. W. Setona Watsona.

V roce 1920 byl Chudoba jmenován řádným profesorem anglické filologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, kde působil až do své smrti v roce 1941. Dostalo se mu tak příležitosti nejen budovat brněnskou anglistiku, její studijní program a zejména knihovnu, ale rovněž se podílet na utváření akademického života moravské metropole. Mimo jiné se angažoval i v několika akademických spolcích, z nichž zmiňme alespoň Matici moravskou. Psal také dobově oblíbené komentáře do kulturní rubriky *Lidových novin*. V letech 1927 až 1928 zastával funkci děkana fakulty. Vedle toho ovšem dovedl nadále pěstovat své zahraniční kontakty, které navázal během studií v mládí.

Touha hlouběji porozumět povaze anglického jazyka a kultury se u Františka Chudoby projevila hned v několika kratších i obsáhlejších pojednáních, skrze něž dovedl českému čtenáři přiblížit vícero zajímavých témat. Například v roce 1932 zaujal souborem esejů o anglické literatuře s názvem *Pod listnatým stromem*. Jistě by ale neměl zapadnout ani jeho raný spis *Básníci, věštci a bojovníci* z roku 1915, v němž zaměřil svou pozornost na studium děl předních anglických romantiků Percy Bysshe Shelleyho a Johna Keatse, k nimž připojil skotského spisovatele a historika Thomase Carlylea. Tím se však jeho zaujetí anglickou literaturou nevyčerpalo – naopak pokračovalo dále a vyvrcholilo ve dvoudílné *Knize o Shakespearovi*. První díl publikoval v roce 1941, druhý vyšel posmrtně v roce 1943 zásluhou jeho syna Bohdana.

Evaluace

František Chudoba se svým dílem i působením na Masarykově univerzitě zapsal mezi významné osobnosti brněnského kulturního života. Mezi předními českými intelektuály, umělci a vědci byl uznáván jako pracovitý, svědomitý filolog a poctivý člověk. S literárním kritikem F. X. Šaldou jej dokonce pojilo celoživotní přátelství i léta vzájemné spolupráce. To dokládá například Šaldův list vysoce oceňující Chudobova díla, datovaný 1. prosince 1920, tedy v době, kdy Chudoba uvažoval o svém brněnském angažmá: „Podobizny literární, jak Vy je pojmáte, v Čechách jsme se ještě nedomyslili, tím méně dotvořili. V Čechách jsme posud při podobizně efektní, v divadelním postoji a nejráději přímo s bengálem. Vy naproti tomu kreslíte z nitra a jde Vám jediné o zákonnou správnost. Tak vypadá Vaše podobizna snad skromně a šedě – ale je to šed', která uzavírá nesmírné množství odstínů právě jako život. Práví a vlastní velcí portrétisté milovali a malovali právě tuto bohatou šed'. Děkuji Vám ještě jednou a přeji Vám pohody na Vašem novém působišti.“

Františka Chudobu je možné celkově hodnotit jako klidného, konzervativního člověka v tom nejlepší slova smyslu. Vytvářel v Brně s několika svými akademickými kolegy neformální kruh, hájící velmi náročné chápání vědecké činnosti, provázené svědomitým občanstvím.

Výběr z díla

Souborné vydání: Praha, Jan Laichter, 1941–1947, 4 svazky:

Kniha o Shakespearovi. Díl I. Prostředí a život (1941)

Básníci, věštcí a bojovníci, společné vydání obou dílů (1942)

Kniha o Shakespearovi. Díl II. Dílo (1943)

Pod listnatým stromem (1947)

Prameny a literatura

ČAPEK, Jan Blahoslav. Za Františkem Chudobou. *Naše doba*, 1941, roč. 48, s. 211–215.

DRÁBEK, Pavel. Ke 130. výročí narození prof. Františka Chudoby. *Universitas*, 1998, č. 2, s. 50–51.

HANUŠ, Jiří (ed.). *František Chudoba (1978–1941), vědec a občan*. Brno: CDK, 2017.

HÝSEK, Miloslav. Drobné zprávy. *Listy filologické*, 1941, roč. 68, s. 67–69.

FRANKOVÁ, Milada. Ke 120. výročí narození profesora Františka Chudoby. *Universitas*, 1998, č. 2, s. 29–30.

PANTŮČKOVÁ, Lidmila – MIKULÁŠKOVÁ, Jana. Bibliography of Professor František Chudoba's works. *SPFFBU*, K 3, 1981, s. 95–105.

VACHEK, Josef. Chudoba František (nekrolog). *Časopis Matice moravské*, 1943, roč. 65, s. 195–196.